

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

28.10. 2024 року
введено в дію наказом № 487
28.10. 2024 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ЛАБОРАТОРІЮ КАФЕДРИ БІОЛОГІЇ
ЛЮДИНИ, ХІМІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ХІМІЇ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені А. С. МАКАРЕНКА
«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ПРИРОДНИХ СИСТЕМ І ОСВІТИ»**

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради університету
протокол № 3 від 28.10. 2024р.

СУМИ 2024

1. Загальні положення

1.1. Науково-дослідна лабораторія «Проблеми та перспективи сталого розвитку природних систем і освіти» (далі – НДЛ) – це колектив науковців, який займається науково-дослідною діяльністю щодо дослідження проблем і пошуку рішень актуальних питань у галузі цілей сталого розвитку.

1.2. НДЛ є науковим підрозділом кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (далі – Університет).

1.3. НДЛ не має самостійного балансу та статусу юридичної особи, її діяльність здійснюється виключно від імені кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

1.4. Діяльність НДЛ здійснюється відповідно до чинного законодавства України, нормативної бази загальнодержавного та внутрішньо університетського рівнів, цього Положення, наказів та розпоряджень відповідних посадових осіб.

2. Мета та основні завдання діяльності НДЛ

2.1. Метою діяльності НДЛ є проведення комплексних наукових досліджень, виконання науково-дослідних робіт, грантів, проєктів, популяризація та впровадження результатів таких досліджень, надання науково-дослідницьких послуг на замовлення підприємств, установ, організацій, наукове та науково-методичне забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців.

2.2. Основними завданнями НДЛ є:

- проведення фундаментальних і прикладних досліджень згідно з пріоритетними напрямками роботи НДЛ;
- проведення наукових досліджень за науковим напрямом кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії, з метою розв'язання актуальних наукових проблем за визначеними чинним законодавством пріоритетними напрямками освіти та науки в Україні;
- ефективне використання наукового і науково-технічного потенціалу університету для вирішення пріоритетних завдань, визначених МОН України, участь у конкурсах на отримання фінансування;
- участь у міжнародних грантових конкурсах, розвиток міжнародної співпраці шляхом проведення різноманітних комунікаційних заходів та участь у спільних дослідницьких проєктах;
- підготовка кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень науково-технічного

- прогресу з залученням коштів фізичних і юридичних осіб;
- ініціювання та виконання грантових проєктів;
 - впровадження результатів досліджень у практику;
 - проведення наукових форумів, конференцій, круглих столів, семінарів, тренінгів, висвітлення наукових досягнень в засобах масової інформації та фахових наукових виданнях;
 - організація діяльності щодо надання наукових, консультаційних, експертних, навчальних та інших послуг замовникам за науковим напрямом діяльності НДЛ.
 - підтримка наукових досліджень молодих вчених, спеціалістів і обдарованих здобувачів вищої освіти, залучення їх до науково-дослідної діяльності.

3. Напрями та зміст роботи НДЛ

3.1. Головними напрямками роботи лабораторії є:

- Дослідження шляхів формування екологічної свідомості та еко-навичок особистості в контексті сталого розвитку суспільства; розробка та впровадження інноваційних методів екологічної освіти.
- Вивчення фізіологічних і психофізіологічних механізмів адаптації людини до змін різного характеру, стресових факторів та інших чинників впливу а також механізмів подолання посттравматичних стресових розладів у контексті сучасних викликів; оцінка функціонального стану організму людини в умовах антропогенного навантаження; розробка методів і засобів збереження та зміцнення здоров'я, профілактики захворювань.
- Комплексний моніторинг стану довкілля, включаючи фізико-хімічні параметри природного середовища, біоіндикацію та біотестування; дослідження міграції та трансформації забруднюючих речовин у природних екосистемах; оцінка екологічних ризиків антропогенного впливу на довкілля; проведення фундаментальних досліджень згідно з пріоритетними напрямками хімії й суміжних наук і галузей та виконання прикладних розробок.
- Теоретико-методологічні та практичні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін: розробка та впровадження інноваційних педагогічних технологій у процес підготовки вчителів; проєктування та реалізація інклюзивного освітнього середовища в контексті природничої освіти; розробка навчально-методичного забезпечення для підготовки фахівців до реалізації компетентнісного підходу в природничій освіті.
- Наукові дослідження, спрямовані на вирішення актуальних проблем

сталого розвитку, природних систем і освіти, що здійснюються відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки України з урахуванням регіональних особливостей та потреб та якісної підготовки науково-педагогічних кадрів і здобувачів вищої освіти, здатних до неперервного та особистісного росту.

3.2. Зміст роботи НДЛ визначається її членами, керівництвом НДЛ, кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії Університету.

4. Управління та кадрове забезпечення НДЛ

4.1. Керівництво діяльністю НДЛ здійснюється провідним науково-педагогічним працівником кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії, який має досвід науково-дослідної, експериментальної та інноваційної діяльності, в межах повноважень, визначених цим Положенням.

4.2. Керівник НДЛ визначає науково-дослідну структуру НДЛ, забезпечує методичний і матеріально-технічний супровід її діяльності відповідно до сучасного стану розвитку науки.

4.3. Керівник НДЛ безпосередньо підпорядковується проректору з науково-педагогічної (наукової) роботи, а функціонально завідувачу науково-дослідного сектору.

4.4. Науково-дослідні роботи в НДЛ виконуються:

- науково-педагогічними працівниками, навчально-допоміжним персоналом Університету;
- спеціалістами відповідного профілю, запрошеними ззовні;
- студентами, аспірантами і докторантами, які працюють над науково-дослідницькими проектами, тематика яких відповідає профілю діяльності НДЛ.

5. Права керівника та членів НДЛ

Керівник та члени НДЛ мають право:

5.1. Залучати до роботи вчених споріднених спеціальностей Університету та інших вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти, наукових установ і організацій.

5.2. Заклювати договори про співробітництво з вітчизняними та зарубіжними закладами освіти та науковими установами.

5.3. Звертатися до керівництва Університету з питань координації наукових пріоритетів та сприяння діяльності НДЛ (організаційне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення).

5.4. Отримувати в установленому порядку необхідну інформацію та матеріали від структурних підрозділів Університету для ефективного виконання планових наукових досліджень НДЛ.

5.5. Виконувати наукові дослідження, науково-дослідні роботи на госпрозрахунковій основі за окремими договорами, надавати платні послуги за рахунок фізичних та / або юридичних осіб, відповідного до профілю діяльності НДЛ.

5.6. Реалізовувати власні наукові інтереси в межах роботи над науковими проектами НДЛ.

5.7. Користуватися приміщеннями та ресурсами Університету.

5.8. Презентувати Університет в установах, відомствах, інших організаціях з питань, що входять до компетенції НДЛ та визначені даним Положенням.

6. Обов'язки керівника та членів НДЛ

6.1. Керівник НДЛ зобов'язаний:

- формувати стратегічні напрямки розвитку НДЛ;
- організовувати роботу, спрямовану на виконання перспективних і поточних завдань, координувати науково-дослідну роботу та нести відповідальність за стан та результати цієї роботи;
- контролювати якість виконання робіт;
- координувати діяльність НДЛ з науково-дослідним сектором, відповідними кафедрами Університету, профільними інституціями та відомствами;
- у разі виконання завдань НДР, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, по завершенню роботи звітувати в УкрІНТЕІ;
- звітувати про діяльність НДЛ за підсумками навчального та календарного років;
- робити подання на розгляд членів НДЛ щодо матеріального заохочення (преміювання), нагородження, за результативність роботи.

6.2. Члени НДЛ зобов'язані:

- брати участь у наукових проектах НДЛ;
- звітувати перед керівником НДЛ про результативність власної наукової діяльності;
- здійснювати презентацію теоретичного та практичного доробку НДЛ у державних, громадських та приватних закладах та установах різних сфер життєдіяльності суспільства;
- популяризувати результати діяльності НДЛ серед наукової громадськості та в засобах масової інформації.

7. Планування діяльності та звітність НДЛ

7.1. Керівник НДЛ щорічно складає комплексний тематичний план

досліджень, що виконуються НДЛ, керуючись критеріями оцінювання спроможності науково-дослідної лабораторії.

7.2. План роботи НДЛ розробляється керівником НДЛ згідно із завданнями на календарний рік, плановими показниками роботи науково-дослідного сектору, результатами, що досягнуті у попередній період, фінансовими можливостями НДЛ тощо.

7.3. План роботи НДЛ розглядається науковою радою та затверджується проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

7.4. За результатами роботи керівник НДЛ готує звіт, який розглядається на засіданні наукової ради Університету, погоджується завідувачем науково-дослідного сектору та затверджується проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

7.5. Звітні показники НДЛ не можуть дублювати показники звітів з науково-дослідної роботи кафедр університету.

8. Фінансово-господарська діяльність НДЛ

8.1. Фінансування діяльності НДЛ може здійснюватися за рахунок коштів загального та / або спеціального фонду, в тому числі:

- коштів за виконання науково-дослідних робіт та грантових проєктів;
- коштів отриманих від юридичних та / або фізичних осіб за надання платних, у тому числі освітніх, послуг;
- коштів накладних витрат науково-дослідного сектору;
- благодійної допомоги від юридичних та / або фізичних осіб;
- інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

8.2. Виконання робіт та надання послуг здійснюється виключно на підставі договорів із замовниками, які укладаються, узгоджуються та обліковуються у встановленому для цих видів діяльності порядку.

8.3. Вартість робіт у рамках госпдоговорів на науково-дослідну роботу та платних послуг, що надаються, розраховується за кошторисами, що розробляються окремо на кожен їх вид. Кошториси погоджуються керівником НДЛ, головним бухгалтером, начальником планово-фінансового відділу, проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи та затверджуються ректором Університету.

9. Матеріально-технічна база НДЛ

9.1. НДЛ розміщується та функціонує на матеріально-технічній базі кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії Університету.

9.2. Матеріально-технічне забезпечення НДЛ здійснюється за рахунок коштів від госпрозрахункової та / або держбюджетної тематики, коштів

Університету або за рахунок грантових проєктів.

9.3. НДЛ має право використовувати виділене їй майно виключно для досягнення цілей основної діяльності. Контроль за цільовим використанням майна та його збереженням здійснюється кафедрою біології людини, хімії та методики навчання хімії Університету.

9.4. Відповідальність за приймання та зберігання матеріальних цінностей покладається на матеріально відповідальну особу НДЛ, якою є керівник НДЛ.

9.5. НДЛ має право у встановленому порядку використовувати матеріально-технічну базу та обладнання інших структурних підрозділів Університету.

10. Створення, реорганізація і ліквідація НДЛ

10.1. Керівник, кадровий склад та тематика наукових досліджень НДЛ визначаються на засіданні кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії Університету, погоджуються проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

10.2. Рішення про створення НДЛ та призначення керівника НДЛ затверджується наказом ректора на підставі ухвали вченої ради університету.

10.3. Для затвердження НДЛ вченою радою університету керівник НДЛ заздалегідь подає проректору з науково-педагогічної (наукової) роботи:

- витяг з протоколу засідання кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії;
- заповнену Анкету керівника (Додаток 1 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.);
- паспорт (Додаток 2 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.).

10.4. Положення набуває чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора, якщо інше не передбачено тим же наказом.

10.5. Реорганізація та ліквідація НДЛ відбувається за наказом ректора на підставі рішення вченої ради університету, умовами яких можуть бути подання керівника НДЛ, кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії чи проректора з науково-педагогічної (наукової) роботи.